

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**DERS DENETİMLERİNİN SINIF YÖNETİMİNE
KATKILARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Haslet TOPRAK

DENİZLİ 2024

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**DERS DENETİMLERİNİN SINIF YÖNETİMİNE KATKILARINA
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Haslet TOPRAK

Danışman

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Haslet TOPRAK tarafından hazırlanan “Ders Denetimlerinin Sınıf Yönetimine Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... /...../ 2024 tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőtirilmesinde, iki yıl boyunca değerli bilgilerini paylaőan, kullandığı her kelimenin hayatıma değer kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Fatma obanoğlu Hoca'ma,

Sevgili eőim Ümit Toprak'a,

Sevgili kızım Beren Toprak'a,

Sevgili oğlum Onur Toprak'a

Sevgili oğlum Emre Toprak'a,

Beni dñnyaya getiren ve her daim varlıkları ile güç bulduğum sevgili annem Cennet Altuntaő'a ve değerli babam Galip Altuntaő'a sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Haslet TOPRAK

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Haslet TOPRAK

ÖZET

Ders Denetimlerinin Sınıf Yönetimine Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

TOPRAK, Haslet

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

Ocak 2024, 47 sayfa

Ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin öğretmen görüşlerinin araştırıldığı bu çalışma bir durum çalışması olarak yürütülmüştür. Veriler, farklı kademelerde görevli öğretmenlerden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle toplanmıştır. Veri toplamada araştırmacı tarafından geliştirilen uzman akademisyen ve dil anlatım uzmanlarının onay ve düzeltilmesi ile son şekli verilen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarına ilişkin görüşlerinin “olumlu” ve “katkısı olmaz” şeklinde ikiye ayrıldığı görülmüştür. Ders denetiminin öğretimin yönetimine katkılarına ilişkin öğretmenlerin tamamının görüşü olumlu ve geliştirici katkı sağlayacağı yönündedir. Ders denetiminin öğretimin yönetiminde öğretmeni olumlu etkileyeceği, daha sistemli olmaya yönelteceği, öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini daha etkin kullanmaya teşvik edeceği, kendilerini geliştirmeye yönelteceği, planlı, daha organize ve gelişime açık hale getireceği ileri sürülmüştür. Öğretmenlerin ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşlerinin zaman yönetimi becerisini arttırdığı ve zaman yönetiminde plan becerisini arttırdığı şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşlerinin iyi denetimin ilişkileri olumlu etkilediği, kötü denetimin ilişkileri olumsuz etkilediği ve denetime göre değişeceği şeklinde üç farklı görüş ön plana çıkmıştır. En fazla dile getirilen ve ön plana çıkan görüş iyi denetimin ilişkileri olumlu etkilediği görüşü olmuştur. Ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin en fazla dile getirilen görüş olumlu davranış kazandırdığı yönündedir. Bunu katkı sağladığı ve geliştirdiği görüşü izlerken olumlu davranışların gelişmesine olumsuz davranışların sönmesine neden olduğu ön plana çıkmıştır. Ders denetimlerinin sınıf yönetimi becerileri

olumlu etkilediğinden dolayı bu konuda yeterli beceriye sahip kişiler tarafından yapıcı ve geliştirici biçimde yapılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf yönetimi, ders denetimi, öğretmen, okul müdürü

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLOLAR DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	3
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Denetim	5
2.2. Eğitim Alanında Denetim	6
2.3. Denetim İlkeleri	9
2.4. Sınıf Yönetimi	11
2.5. Sınıf Yönetiminin Önemi	13
2.6. İlgili Araştırmalar	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Çalışma Grubu	18
3.3. Veri Toplama Aracı	19
3.4. Verilerin Toplanması	19
3.5. Verilerin Analizi	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR	21
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	23
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	24
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	25
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	27
5.1. Tartışma ve Sonuç	27
5.2. Öneriler	29
KAYNAKÇA	30
EKLER	34
ÖZGEÇMİŞ	37

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler</i>	18
Tablo 4.1. <i>Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Fiziksel Çevre Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri</i>	21
Tablo 4.2. <i>Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Öğretim Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri</i>	22
Tablo 4.3. <i>Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Zaman Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri</i>	23
Tablo 4.4. <i>Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin İlişkilerin Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri</i>	24
Tablo 4.5. <i>Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Davranış Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri</i>	25

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Denetim ve ders denetimleri eğitim örgütlerinde sıklıkla karşılaşılan durumlardır. Denetim, genel olarak kurumsal denetim şeklinde okul yönetimlerinin geçirdiği denetimler olmakla birlikte ders denetimleri öğretmenlerinin geçirdiği ve okul müdürü ve denetçiler tarafından yapılan denetimlerdir. Ders denetimlerinde öğretmenler sınıfta olağan ders akışı içinde belli kriterlere göre denetlenmektedir. Genellikle bu denetimler çağdaş denetim anlayışına uygun olarak öğretmene haber edilerek planlı biçimde yapılmakla birlikte geleneksel anlayışla öğretmene haber vermeksizin de yapılabilmektedir. Bu çalışmada ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin öğretmen görüşleri araştırılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde problem durumu problem cümlesi, alt problemler, amaç, önem, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Denetim; kurum içerisinde meydana gelen eylemlerin benimsenen hedefler doğrultusunda, belirlenen ilkelere ve kriterlere uygunluğunun belirlenmesi sürecidir. Denetimde amaç örgüt amaçlarının ne derecede gerçekleştirildiğini belirlemek, daha verimli hale gelebilmesi için gerekli önlemleri almak ve eğitimi geliştirmektir (Aydın, 2016). Okullar toplumun geleceğini belirlemede önemli rol sahibidir. Okullarda gerçekleştirilen eğitimin kalitesinden okul müdürleri sorumludur.

Okul müdürlerinin okulun yönetimiyle ilgili görevlerinin yanında öğretmen ve ders denetimi görevleri de vardır. Denetim, yönetim süreçlerinin ayrılmaz ve etkili bir parçasıdır. Okul müdürü yönetim göreviyle önemseyen kadar ders denetimini de önemseyerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin sorumlulukları arasında eğitim öğretim sürecini iyileştirmek, geliştirmek, öğrenci başarısını artırmak ve okulun daha verimli olmasını sağlamak vardır. Bu nedenle, okul müdürlerinin bu sorumluluklarını yerine getirebilmesi için denetim görevlerine öncelik vermesi gerekmektedir (Arslantaş, Avcı ve Tösten, 2020). Ders denetiminde öğretmen, denetmen tarafından alana hâkim olması ve bildiklerini öğrencilere nasıl aktardığı ile alakalı değerlendirilmektedir (Taymaz, 2015). Çağdaş pedagojik denetim deneyimi kullanır ve hedeflere ulaşmaya yönelik yeni yaklaşımları tanımlar. Bu anlamda çağdaş eğitim denetimi hem geçmişe hem de geleceğe odaklanmaktadır (Taymaz, 2015). Günümüzde

eğitimin denetimi teknik ve sosyal bir süreçtir. Amaç, insan ve malzeme kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasıdır. Çağdaş eğitim denetimi teşhis, değerlendirme ve gelişimsel işlevleri yerine getirir. Modern eğitim yönetiminin amacı öğretme ve öğrenme süreçlerini iyileştirmektir. Günümüz eğitim desteğinde öğrenme ortamı bütünsel olarak ele alınmaktadır. Çağdaş eğitim denetiminin amacı ve yöntemi, mevcut sorunun niteliğine, ortamın özelliklerine ve koşullarına göre belirlenmektedir. Bu yaklaşımda herhangi bir önyargı yoktur. Bu yaklaşım, gelişimin ilk aşamasının iyileştirme arzusu olduğunu varsayar. Bu bağlamda denetim araştırmaları yoluyla insanlarda bu isteğin uyandırılması amaçlanmaktadır. Amaç, sınav sürecine katılanlar arasında yaygın bir öz denetim ruhu yaratmaktır. Pedagojik denetim, çağdaş yaklaşımlar ve pedagojik denetim gibi yaklaşımlar denetimde sıklıkla başvurulan denetimlerdir. Benimsenen eğitim denetimi tanımları, eğitim denetiminin eğitimi geliştirmeye yönelik bir kavram olduğunu göstermektedir (Aydın, 2016). Sınıf örgün eğitimde öğrencilerin ve öğretmenlerin en fazla vakit geçirdikleri yerler olup sınıfın yönetimi ise büyük ölçüde öğretmenlere bırakılmış durumdadır. Sınıfların ders, kazanıma ve sınıf seviyesi vb. pek çok etkene göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte sınıf yönetimi ve düzenlemesi öğrenci, ders ve kazanımlarla birlikte sosyal ilişkiler, davranışlar, insan ilişkiler, kişilik ve karakter gelişimleri açısından son derece önemlidir (Ada ve Baysal, 2018). Eğitim yönetiminin en temel ve en küçük biri olan sınıf yönetiminin ders içerikleri, öğretim programı ve amaçlarını gerçekleştirme, kazanımlar öğrencilere kazandırma ve hayata hazırlamak için iyi bir sınıf ortamı oluşturulmalı ve bu sınıfın çok iyi derecede yönetilmesi gerekmektedir (Taymaz, 2015). Sınıf yönetiminin iyi düzeyde olması öğrenci ve okul başarısının artmasına doğrudan etki ettiği gibi eğitimin kalitesini etkilemektedir (Erdoğan, 2013).

Sınıf yönetimi eğitimi bu denli etkilerken sınıfın eğitim faaliyetlerine uygunluğunun denetlenmesi gerekmektedir. Ders denetimleri ile bu görev ve yetki okul müdürlerine bırakılmıştır. Okul müdürleri ders yılında en az bir kez ders denetimi yapmaları gerekmektedir. Bu denetimde sınıf yönetimi, düzenlemesi, ders hazırlık, sunu, ders işleme yöntem ve teknikleri, sınıfın ve öğrencilerin genel durumu gibi konularda okul müdürleri denetim yapmaktadırlar. Olumsuzluklar ve eksikler yerinde görülerek giderilmesi konusunda öğretmenlere dönüt ve değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu konuda görülen eksiklikler bildirilerek bunların düzeltilmesi ve giderilmesi sağlanmaktadır. Bundan dolayı sınıf yönetiminde ders denetimleri ve okul müdürlerinin bu konudaki rehberlik, yönlendirme ve değerlendirmeleri çok önemlidir. Araştırmada

okul müdürlerinin ders denetimi görevleri, sınıf yönetimi, ders denetiminin sınıf yönetimine etkilerinin ele alınmış olması bu konuda yaşanan sorunların ve bunların czmne ilişkin katkılarının ortaya konması bakımından önemlidir. Araştırmanın problem cümlesi okul müdürlerinin ders denetiminin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin ğretmen görüşlerinin belirlenmesidir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi ‘‘Ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin ğretmen görüşleri nelerdir?’’ şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şoyledir:

1. Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin fiziksel cvrenin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?
2. Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin öğretimin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?
3. Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin zaman yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?
4. Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin ilişkilerin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?
5. Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin davranış yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; 2023-2024 Eğitim ğretim yılında Denizli ili Merkezefendi İlçesinde resmi okullarda görev yapan öğretmenlerin ders denetimlerinin sınıf yönetimine sağladığı katkılara ilişkin ğretmen görüşlerinin ortaya ckarılmasıdır. Ayrıca elde edilen bulguların bilim cvrelere yarar sağlaması da amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın nemi

Eğitim kurumlarında yapılan bütün faaliyetler kurumun birinci derece yetkilisi olan okul müdürlerinin sorumluluğundadır. Okulda ğretmenler tarafından yürütülen eğitimlerin ne kadar verimli olduğunu belirleme içi okul müdürüne aittir. Okul müdürü bu sorumluluğu, mevzuatın kendisine verdiği yetki ile denetim faaliyetlerini yürüterek

yerine getirmektedir. Bu görevi yerine getiren okul müdürlerinin ders denetimi hakkında ne kadar yeterli oldukları ve sınıf yönetimine ilişkin öğretmenlere gerekli rehberlik ve değerlendirmede bulunabilmeleri merak uyandıran bir konu olmuştur. Araştırmada ğretmenlerin okul müdürlerinin denetim faaliyetlerinde sınıf yönetimine katkılarının ve önerilerinin ne olduğu ve denetim faaliyetlerinin fiziksel çevrenin yönetimi, öğretimin yönetimi, zaman yönetimi, ilişkilerin yönetimi ve davranış yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri derinlemesine incelenmiştir. Araştırma sonuçlarının ortaya konulmasıyla okul müdürlerinin öz değerlendirme yapıp öğretmenlerin görüşlerine göre kendilerini geliştirmesine fırsat tanıyacağı düşünülmektedir. Yine bu konuya ilgi duyan müfettiş, ğretmen ve diğer politika geliştiricilere yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu alanda araştırmaların genellikle nicel olduğu görülmüş olup nitel olarak yapılan bu araştırmanın alana katkı sağlaması beklenmektedir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şunlardır:

- Araştırmaya katılan öğretmenler lme araçlarına doğru cevap vermişlerdir.
- Görüşme yapılan öğretmenler ders denetimi geçirmişlerdir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2023-2024 Eğitim ğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ders denetimi: Öğretmenin yetkinliğini, faaliyetlerini, ğretim yöntem ve tekniklerini kullanmadaki yeterliğini, öğrencilerin belirlenen hedeflere göre eğitilip eğitilmediğini değerlendirmek ve ğretmeni geliştirmek maksadıyla yapılan denetim faaliyetidir (Yılmaz, 2018).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, alan yazın taramasında ulaşılmış bilgiler ve bu konuda yapılmış ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Denetim

Denetim kavramı; kamu yararını ve çıkarlarını korumaya yönelik davranışsal kontrol yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Göl, 2021). Denetim, önceden belirlenmiş kriterlere göre kurum dışındaki tarafsız kişiler tarafından gerçekleştirilen planlı ve sistematik bir faaliyettir (Kurtbeyoğlu, 2015). Denetimin temel amacı, kuruluşun hedeflerini uygulama aşamalarını izlemek ve sonuç çıkarmak için gerekli önlemleri almaktır. Benzer şekilde Aydın (1993), önlemleri korurken ve süreci iyileştirirken örgütün hedeflerine ne ölçüde ulaştığının belirlenmesi olarak tanımlamaktadır. Kurtbeyoğlu (2015) denetimin objektif, kurumsal standartları ve bu standartlara ulaşma derecesini ölçmeyi ve ortaya koymayı amaçlayan çeşitli düzenlemelerden oluşan bir süreç olduğunu belirtmektedir.

Denetim, yürütülen faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi, ilgililere verimliliklerini artırıcı önerilerde bulunulması, kurum çalışanlarına iş ve eğitim konularında rehberlik sağlanması gibi çok çeşitli hizmetleri içermektedir (Yılmaz, 2018). Şahin (2017) ayrıca denetimlerin pratik süreci izleyerek, süreç sapmalarını düzelterek ve süreci iyileştirerek kurumun sağlıklı yaşamasına yardımcı olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde Başar (2000) denetimi birbiriyle ilişkili üç unsurdan oluşan bir kavram olarak tanımlamaktadır: durumun tespiti, değerlendirilmesi ve düzeltilmesi ve geliştirilmesi. Usta ve Özyurt'a (2021) göre denetim, yalnızca hataları kontrol etme ve tespit etme mekanizması olarak kullanılmaz; iyileştirme, düzeltme, rehberlik, liderlik ve işbirliği unsurlarıyla birleştirilip uygulanır; İnsana büyük önem veren, dinamik, sinerjik ve açık bir sistem olarak görülmelidir. Duranlı ve Limon (2018) ise denetimi; bir hizmetin işleyişinin ve veri toplanmasının ayrıntılı olarak incelenmesi, elde edilen verilerin analiz edilmesi, analiz sonuçlarında bulunan sorunların tanımlanması ve bu sorunları çözebilecek özetlerin hazırlanması olarak tanımlamıştır.

Eğitim kurumlarının örgütsel kaliteye ulaşmasıyla eğitim kurumlarının yönetimi ve izlenmesi önemli bir süreç haline gelmiştir (Konan, Aslan, Bozanoğlu ve Çetin, 2016). Bu bağlamda denetimin üç boyutlu bir süreç olduğunu belirtmek önemlidir: yönetim, eğitim programı ve öğretim (Aydın, 2016). Amacı genel olarak eğitim ve öğretim

sürecini araştırmak, değerlendirmek ve geliştirmek olan denetim süreci, literatürde eğitim denetimi adı altında oldukça geniş bir araştırma konusu olarak sunulmaktadır.

2.2. Eğitim Alanında Denetim

Denetimin tanımı ve konusu, uygulandığı kişi ve kurumlara göre farklılık gösterebilmektedir. Kontrol denetimin bir işlevi olup resmi ve özel kurum ve kuruluşlarında önem arz etmektedir. Aydın (2016), eğitimde denetimin gerekliliğini öne çıkaran faktörlerden birinin, günümüzde denetimin kontrol işlevinden ziyade geliştirici bir işleve sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Denetim, okulda gerçekleştirilen değerlendirme etkinliklerinin gözlemlenmesi sürecidir (Erdem, 2006).

Denetim, örgütte gerçekleştirilen faaliyetlerin, benimsenen hedefler doğrultusunda belirlenen ilke ve kriterlere uygun olup olmadığının belirlenmesi sürecidir. Denetimin temel amacı, örgütsel hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını belirlemek, daha iyi sonuçlar elde etmek için gerekli önlemleri almak ve süreci iyileştirmektir (Aydın, 2013). Denetimin amacı, öğrencilerin akademik başarısına daha etkili bir şekilde katkıda bulunmak için okulların yapılarını ve yeterliliklerini geliştirmektir (Sergiovanni ve Starratt, 2002). Sözlük anlamı olarak denetimin anlamı, yapılan işin gözden geçirilip değerlendirilmesi, ilgili kişilere mevcut duruma göre daha etkin hale getirilmesi için önerilerde bulunulması ve içinde çalışan personele rehberlik ve destek sağlamak amacıyla yapılan değerlendirme ve kontrol olarak ifade edilebilir (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Marangoz (2019), denetimin eğitim terimleri sözlüğünde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürürlükteki kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere uygun olarak yürütölüp yürütölmediğini kontrol etme ve araştırma görevi olarak ifade edildiğini belirtmektedir. Eğitim denetimi, öğretmenlerin mesleki gelişimini, eğitim hedeflerinin yeniden tanımlanmasını ve yeniden düzenlenmesini, öğretim materyalleri ve yöntemlerinin geliştirilmesine desteği ve eğitimsel değerlendirmenin iyileştirilmesini destekleyen faaliyetleri içerir. Bu nedenle eğitim desteğinin amacı çalışma ve eğitim başarısını artırmak ve öğrenci başarısını arttırmaktır (Yılmaz, 2018).

Yalçın ve Davut'a (2020) göre eğitim denetiminin bir diğer önemli amacı öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlamak, eğitim hedeflerini gözden geçirip değiştirmek, öğretim yöntemlerinin geliştirilmesini sağlamak ve eğitim değerlendirmesini iyileştirmektir. Pedagojik denetim, olası hedeflere dayalı olarak sorunları tespit etmeyi, sorunları gidermeye yönelik çözümler geliştirmeyi, ortaya çıkabilecek sorunları tespit

etmeyi, önleyici tedbirler almayı ve yöntemler geliştirmeyi amaçlamaktadır (Duranlı ve Limon, 2018).

Ayrıca denetim süreci hem öğrenme başarısını artırmayı hem de bireylerle ve gruplarla aktif çalışmayı içerdiğinden eğitim ve öğretim faaliyetlerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Pedagojik kontrol, eğitim-öğretim yeri olan okullarda öğretme ve öğrenmenin uygulanması ve kaliteli eğitim verilmesini sağlamak için gerekli koşulları düzenlemeyi ve bu amaçla talimatlar vermeyi amaçlayan kontrol anlamına gelmektedir (Uçar, 2012). Kısaca eğitim denetiminde eğitim örgütlerinde öğretme ve öğrenme sürecini tüm boyutlarıyla iyileştirerek daha etkili ve verimli bir ortam yaratarak öğrencilerin “başarılarını” artırmalarına yardımcı olmak amaçlanmaktadır (Badavan, 2016).

Önceki yıllarda denetim kavramı, hataları azaltmaya yönelik bir “kontrol” süreci olarak görülürken, günümüzde eğitim-öğretim sürecinin iyileştirilmesi düşüncesine dayalı bir “istişare süreci” olarak görülmektedir (Ağaoğlu ve Ağaoğlu, 2020). Fıratlı ve Demirel’e (2016) göre, denetim; işbirliğini ve ortak karar almayı teşvik eden özellikleri nedeniyle eğitim ve öğretim sürecini destekleyecek bir politikanın geliştirilmesine olanak sağlar (Yılmaz, 2018). Deneyim alışverişi ve mevcut yapının düzenlenmesi yoluyla yeni fikirlerin oluşmasına fırsat sunan bir süreç olarak görülür. Denetim, öğretmenlerin yeterliklerini ölçen, değerlendirme yoluyla öğretimin ve okul eğitiminin kalitesini artırmayı, aynı zamanda personele gelişim stratejileri konusunda rehberlik ederek ve motive ederek performansını artırmayı amaçlayan bir gelişim sürecidir (Beycioğlu ve Dönmez, 2009).

Yıldırım, (2016) da bu anlamda kişilerarası ilişkilerin, modern pedagojik denetimin klasik denetime göre en önemli özelliklerinden biri olduğunu vurgulamaktadır. Usta ve Özyurt (2021) yaptıkları çalışmada denetimin ilişkisel boyutunun önemine vurgu yapmışlardır. Badavan (2016), çağdaş pedagojik denetimin öğrenme ve öğretme ortamını bir bütün olarak ele aldığını, öğretmenlere becerilerini gösterme fırsatı verilen, bireysel farklılıkların en aza indirilmesini ön plana çıkaran işbirlikçi bir süreç olduğunu belirtmektedir.

Ders denetimi, öğretmenlerin kendi konu alanlarındaki pedagojik gelişimlerini, öğrenilen öğretim yöntem ve tekniklerini sınıfta uygulayabilme becerilerini ve öğrencilerine eğitim sağlayıp sağlamadıklarını inceleyen ve değerlendiren bir süreçtir. Bu durum programda belirtilen hedeflerle de örtüşmektedir (Ağaoğlu ve Ağaoğlu, 2020; Yılmaz, 2018).

Ders denetimleri kontrol veya yönlendirme amaçlı yapılabilir. Sanayi Devrimi ile eğitim kurumları fabrikalara benzemeye başlamıştır. Kontrole dayalı ve durumu belirlemenin ötesine geçemeyen klasik denetimin getirildiği bu dönemde öğretmen-müfettiş ilişkileri üst-ast ilişkileriyle sınırlı kalmıştır (Başar, 2000). Klasik denetim yaklaşımında öğretmenler önceden belirlenen hedeflere ulaşmakla görevlendirilir ve onların başarısı müfettiş tarafından izlenirdi (İlğan, 2012). Geleneksel pedagojik denetim, öğretmenliğin profesyonelleşmesi, öğretmenlik mesleğinde önemli kriterlerin oluşturulması ve bunlara uyum için çaba gösterilmesi açısından önemli olmakla birlikte, öğretmenliği farklı ve sıkıcı alanlarda çalışmak zorunda olunan bir meslek haline de getirebilmektedir. Klasik denetim yaklaşımı, öğrenci-öğretmen etkileşimini değerlendirmekle sınırlı olduğu ve bunun ötesine geçemediği için eleştirilmektedir (Yılmaz, 2018; Aydın, 2016). Öğretmenlerin eksikliklerini sürekli izleyen ve araç olarak yalnızca ödül ve cezaları kullanan klasik denetim, 20. yy. sonlarında yerini, insani özellikleri ön plana çıkaran yönetim yaklaşımlarından etkilenen çeşitli denetim yaklaşımlarına bırakmıştır (Karakuş, 2010).

Sanatsal Denetim, denetim görevlisinin, derste ortaya çıkan tüm faktörleri dikkate alarak, öğretmenin çalışmasını tüm ders boyunca gözlemlemesi ve değerlendirmesi anlamına gelir. Denetmen, öğretmenin derste kendiliğinden kullandığı farklı stilleri gözlemlemeli ve ona özgü becerileri kullanmasına yardımcı olmalıdır (Aydın, 2016). Sanatsal kontrol yaklaşımı demokratik kontrolü güçlendiren bir modeldir. Bu nedenle müfettiş sınıf gözleminin yanı sıra ders sırasında okul yönetiminden bilgi alma, öğretmenin hedeflerini dinleme gibi uygulamalara da yer vermelidir. Bunun nedeni, sanatsal denetimin, müfettiş ve öğretmen arasındaki geleneksel yukarıdan aşağıya denetimi değil, karşılıklı iletişimi ve ortak hedeflere karşılıklı bağlılığı hedeflemesidir (Ağaoğlu ve Ağaoğlu, 2020).

Pedagojik denetim, farklı eğitimcilerin bir yapı içerisinde yürüttüğü sürecin tamamını ifade etmektedir. Pedagojik denetimin temel amaçlarından biri, öğretmenler ve eğitimcilerle işbirliği içinde öğrenciler için yüksek kaliteli bir öğrenme ortamı yaratmak amacıyla eğitim ve öğretim sürecinde öğretmenleri desteklemektir. Her biri açıkça tanımlanmış beş aşamadan oluşan döngüsel bir uzman pedagojik denetim sistemi önerilmiştir. Bu aşamalar (Aydın, 2016):

- Tanışma,
- Gözlem öncesi görüşme,
- Sınıf gözlemi,

- Gözlem sonrası görüşmeye hazırlık
- Gözlem sonrası görüşmedir

Klinik denetim planlama, gözlem ve geri bildirim aşamalarından oluşmaktadır. Klinik denetimin en önemli özellikleri direk öğretmen-denetmen ilişkisini önemsemesi ve öğretmenin mesleki gelişimini ön planda tutmasıdır. Klinik denetim tek yönlü iletişim yerine etkileşimli olmayı; otokratik olmak yerine demokratik olmayı, denetmen merkezli olmak yerine öğretmen merkezli olmayı benimser. Klinik denetimin asıl amacı öğretimin etkililiğini arttırmaktır (Aydın, 2016).

Gelişimsel denetim, öğretmenin gerçek ihtiyaçlarını belirlemek ve onun gelişiminin mümkün olan en iyi şekilde değerlendirilmesini sağlamak için kritik öneme sahip bir yaklaşımdır. Glickman'ın geliştirdiği gelişimsel denetim yaklaşımında denetmen, öğretmenin gelişim düzeyini belirler ve o düzeye uygun denetim davranışı gösterir. Bu yaklaşımın amacı öğretmene denetim yükü getirmek değil, onu geliştirmektir (Aydın, 2016). Geliştirme kontrolü 3 aşamadan oluşur:

1. Başlangıç düzeyinde en uygun denetim davranışının seçilmesi,
2. Seçilen yaklaşımın uygulanması
3. Öğretmen gelişiminin sağlanması.

2.3. Denetim İlkeleri

Denetim süreci, eğitim sisteminin hedeflerine ulaşır ulaşmadığının ölçülmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Karakaya ve vd, 2010). Denetim süreçlerinde izlenmesi gereken ilkeler yönetmelikte şöyle belirtilmiştir (Resmî Gazete, 2022).

- Rehberlik ve denetim çalışmaları ilgili mevzuata göre gerçekleştirilir.
- Rehberlik ve denetim çalışmalarının birlikte olması esastır.
- Rehberlik ve denetim faaliyetleri yapılırken aşağıdaki hususlar göz önüne alınmalıdır;
 - Müfredattaki kazanımları gerçekleştirme en üst düzeyde ele alınmalıdır.
 - Çevre etkenleri, kişisel ve kurumsal farklılıklar göz önüne alınmalıdır.
 - Yol gösterme ve önleyici rehberlik ön plana çıkarılmalı, düzeltme, iyileştirme, geliştirme ve kurumsal gelişmeyi esas almalıdır,
 - İyi ve örnek uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması temel alınmalıdır.
 - Sistemden kaynaklı riskler belirlenmeli ve bunların giderilmesine yönelik olmalıdır.

- Usul dışı ve yolsuzluklar engellenmelidir.
- Açıklık, şeffaflık, eşitlikçi, demokratik, kapsayıcı, güvenilir ve objektiflik kriterlerini taşımalıdır.
- İş birliği ve, katılımı kapsamalıdır.
- Başarıyı öne çıkararak ödüllendirmeli ve teşvik etmelidir,
- Bilimsel ve objektif kriterleri temele almalıdır,
- Etkililik, ekonomiklik ve verimlilik şartlarını taşımalıdır.
- Rehberlik ve denetim çalışmalarında kurumlar tarafından gerçekleştirilen özdeğerlendirmeler de göz önüne alınmalıdır.

Ayrıca denetimde planlama ve kontrol süreci bir plan takip etmelidir. Planlamadan sonra yapılan tüm planların ilkeler esas alınarak yapılması gerekmektedir. Kontrol sürecinin amacı diğer tüm kuralların da uygulandığını varsayar. Yine bir denetimin tutarlı ve geçerli olabilmesi için tarafsız olması gerekir. Kontrol sürecinde bilimsellik ve tarafsızlıktan ayrılmamak gerekmektedir. Denetim ilkeleri dikkate alındığında denetçi ile denetlenen kurum arasında karşılıklı güven duygusunun olması gerekir. Sağlıklı iletişim karşılıklı güven duygusu yaratarak kuralların sağlıklı uygulanmasını sağlar. Denetim hedeflerine ulaşılması süreçteki iletişime bağlıdır (Kahraman, 2003). Denetim sürecinde denetlenen kişiler ile denetimi yürütenlerin birçok farklı özelliğe sahip olduğu bilinmektedir. Denetleyen ile denetlenen arasında yaş, iş tecrübesi, cinsiyet ve her kişinin duygusal durumu gibi birçok değişkende farklılıklar olduğu söylenebilir. Bu arka plana karşı farklılıklar aynı zamanda iletişim engelleri de yaratıyor. Denetlenenlerin süpervizörü algılama biçimleri de iletişim engellerine yol açabilmektedir (Yazıcı ve Gündüz, 2010).

Denetim katılımcısı, denetçinin denetim sürecindeki davranış ve tutumlarının kaygılarını etkilediğini bildirmiştir (Özdoğa Yılmazoğlu, 2012). Denetçilerin tutum ve davranışları denetlenenleri etkilemektedir. Müfettiş bu süreçte davranış ve tutumlarına dikkat etmelidir. Müfettişlerin süreç içerisinde tüm planlarını buna göre planlaması gerekmektedir. Müfettişler, denetledikleri kişilerin yardım istediklerini akılda tutarak davranışlarını düzenlemelidirler. Okul liderlerinin davranış ve tutumları da denetim sürecini etkilemektedir. Denetim süreci ne kadar esnek ve eğlenceli olursa süreç o kadar kolay olacaktır. Yöneticilerin tutumları öğretmenlerin kaygısını azaltabilir veya artırabilir. Mizahi duyguları kullanabilen okul liderleri, öğretmenlerin kaygılarını azaltmada olumlu etki yapar ve tüm sürece olumlu bir karakter katar (Recepoglu, 2011).

2.4. Sınıf Yönetimi

Eğitim-öğretim çalışmalarının en temel ve yapılandırılmış ortamları olan sınıfların düzenlenmesi o sınıfta ders okutan öğretmenlere bırakılmış durumdadır. Sınıf öğretmenleri için sınıf düzenlemeleri kendilerine bırakılmış olmakla birlikte branş öğretmenleri için ise bu durum genellikle şube öğretmenleri ya da sınıf şube öğretmeni tarafından belirlenmektedir. Sınıflar öğrencilerin ve öğretmenlerin en fazla vakit geçirdikleri yerler olup derse göre, sınıf seviyesine göre, kazanımlara göre vb. pek çok etkene göre düzenlenmesi gereken fiziki alanlardır. Sınıflar öğrencilerin ders kazanımları yanında sosyal ilişkileri, davranışları, insan ilişkileri, kişiliği ve karakter gelişimleri açısından son derece önemlidir (Ada ve Baysal, 2018). Bunun yanında sınıflar eğitim sisteminin işleyiş ve sistemi açısından en küçük ve en temel birimdir (Başar, 2005). Böylesine önemli ve temel olan birimin belirlenmiş olan ders içerik, öğretim programı ve amaçları gerçekleştirmek, kazanımları öğrencilere kazandırmak ve hayata hazırlamak için iyi bir sınıf ortamı oluşturulmalı ve bu sınıfın çok iyi derecede yönetilmesi gerekmektedir. Sınıf yönetiminin iyi düzeyde olması öğrenci ve okul başarısının artmasına doğrudan etki ettiği gibi eğitimin kalitesini etkilemektedir. Bu durum dolaylı olarak da toplumsal hayatımızı etkilemektedir (Erdoğan, 2013).

Eğitimin örgün yapısının en önemli alanı olan sınıf yönetiminin iyi düzeyde yapılmasıyla ancak olumlu ve verimli bir öğretim ortamı oluşturabilmektedir (Ada ve Baysal, 2018). Bu nedenle, sınıf yönetiminde uygulanan teknik, yöntem ve stratejiler belirleyici etkiye sahiptir. Sınıf yönetimi iyi olmayan bir sınıf ortamında öğrenciye akademik ve sosyal becerileri kazandırmak oldukça güçtür. Bu nedenle etkili ve iyi bir sınıf yönetimi eğitim-öğretim araç-gereçleri, kaynaklar, tertip ve düzenleme, çevresel etkenlerin izlenmesi, muhtemel sorunların tahmini ve olan sorunların çözümü, öğrencilerin akademik, sosyal, sportif, sanatsal ve kültürel gelişmeleri, olumlu sınıf atmosferi, öğretmenin rol model olması, öğrencileri tanıma ve gereksinimlerini bilme gibi pek çok etkenin bilinmesi ve gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Öğrencilerin okullarda en fazla zaman harcadıkları yer olan sınıfların öğrencilerin yaşlarıyla sosyalleşmesi, bilgi edinmesi, uygulama yapması, hayata aktarması, deneyimlemesi, etkileşim ve hayata hazırlanmasında önemli yeri olduğu görülmektedir. Bu kazanımların elde edilmesi için sınıflarda ortak bir sınıf kültürünün oluşturulması ve kurallara uyulması için etkili bir sınıf yönetimi oluşturulmalıdır (Ada ve Baysal, 2018).

Okul yönetiminin de en küçük birimi olarak düşünülebilen sınıf yönetiminin belirleyicisi öğretmendir. Okulöncesi ve ilkokullarda o sınıfta ders okutan öğretmen

tarafından yapılan sınıf yönetimi ortaokul ve liselerde ise dersin öğretmeni tarafından yapılmaktadır. Sınıf yönetiminde ana aktör öğretmen olmakla birlikte öğretmenin sınıftaki öğrenciler, veli, okul yönetimi hatta sınıfın yapısı, öğrencilerin özel durum ve istekleri ile diğer paydaşların görüş, müdahale ve öneri bile bu konuda etkili olabilmektedir. Sınıf yönetimi alanında alan yazın incelendiğinde öğretmen yeterliğinin oldukça belirleyici olduğu görülmektedir. Derslerde belirtilen ve amaçlanan şekilde öğretimin yapılabilmesi, olumlu ve istenen davranışların kazandırılması, ortak sınıf kültürünün oluşturulması için öğretmenin sahip olması gereken özgüven, motivasyon, alan bilgisi ve öğretmenlik becerileri gibi yeterliklerinin olması gerekmektedir (Karaman, 2016).

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı olabilmesinde iletişim becerileri ile alan bilgilerini iyi düzeyde olması önemlidir. Öğretmenin sınıf yönetimini etkili ve verimli şekilde yapabilmesi için sınıfta düzeni sağlaması ve sınıfı öğretime hazır hale getirmesi gerekmektedir. Özgan, Yiğit, Aydın ve Küllük (2011) çalışmalarında ders denetimiyle sınıf yönetimi ile öğrencilere öğrenmelerine olanak sağlayacak şekilde ortam sağlamasına ve sınıf yönetimini iyi biçimde yapılmasına katkı sağlanabileceğini ileri sürmektedirler. Ada ve Baysal (2018) çalışmalarında sınıf yönetiminde esas rolü öğretmenin oynadığını belirterek ders içeriği, öğrencinin yapısı ve özellikleri ile okulun özelliklerinin dikkate alınarak bunu en iyi şekilde öğretmenin beceri ve kişilik özellikleri, alan hakimiyeti, motivasyonu, iletişim becerileri ve kullandığı eğitim yöntem ve stratejilerinin doğrudan etkilediğini ifade etmektedirler.

Sınıf yönetiminde sınıftaki öğrenciler ve kişilik yapıları ve ev yaşantıları, yetenek ya da engelleri, motivasyonları, kültürel ve eğitim geçmişleri, okul ve derse karşı tutumları, psikolojik durumları, alışkanlıkları, arkadaşları ve öğretmenleriyle ilişkileri, sosyal becerileri, ailelerinin sosyoekonomik ve eğitim düzeyleri etkilidir. Bununla birlikte okulun fiziki ve maddi imkanları, okulun çevresel yapısı, sınıfın fiziksel imkanları, sınıf düzeni, araç-gereçler, ders programı, müfredatın kapsamı, uygulanan yöntem, teknik ve stratejiler ile ders saati gibi durumlar da sınıf yönetimini etkilemektedir. Dolayısıyla sınıf yönetimini etkileyen pek çok etken bulunmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin sınıf yönetiminin okul içi etkenlerden de etkilendiği görülmektedir. Bunlardan biri de okul müdürlerinin yaptığı ders denetimleridir. Ayrıca sınıf yönetimi eğitim politikalarından, okul yönetiminden, okulun imkanlarından, okul çevresinden, veli beklentilerinden ve zaman yönetimi başta olmak üzere pek çok değişkenden etkilenmektedir (Erdoğan, 2013).

Eğitim yönetiminin ve eğitim sisteminin temelinde ve en alt basamağında yer alan sınıf yönetimi en temelde yer alması özelliği ile üst sistemleri etkilemektedir. Sınıf yönetiminin kalitesi ve durumu okulun yönetimini ve sistemini de yakından etkilemekte ve ona temel oluşturmaktadır. Sınıf yönetiminde yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesinden beri ğrenci merkezli ve öğrencinin temele alındığı bir yönetim anlayışının benimsenmesi sınıf yönetiminde de öğrencinin özelliklerinin temele alındığı ve esnek ve değişken bir sınıf yönetimi anlayışının benimsenmesine neden olmuştur (Karaman, 2016).

2.5. Sınıf Yönetiminin nemi

Öğretmen başarılarının değerlendirilmesinde en başta bakılan hususun sınıf yönetimi ve bu alandaki organizasyon becerileridir. Sınıf yönetiminin iyi olmasının lt ğretim sürecinde uygulamaların etkin ve sistemli biçimde yapılabilmesidir. Öğrencilerin en iyi fiziki şartların sağlanarak güvenli ve mutlu bir şekilde eğitim alabilmesinin n koşullarından biri de iyi yönetilen sınıf ortamıdır. Öğrencilerin disiplinli bir şekilde ancak esnek bir yapıyla ağdaş sınıf yönetimi anlayışıyla karşılıklı etkileşim ve iyi bir iletişim sağlanmasıyla sınıf yönetiminin daha iyi olabileceği belirtilmektedir (Karaman, 2016).

Sınıf yönetimi en temelde ğretmen ve ğrenci motivasyonu esasını dayanmaktadır. Sınıfın güvenli, rahat, öğretime uygun olarak dizayn edilmesi, öğrencilere istenen davranışların kazandırılması etkili sınıf yönetimiyle sağlanabilmektedir. Etkili sınıf yönetiminin en önemli göstergelerinden biri ğretmen-ğrenci ilişkilerinin çok iyi düzeyde olması, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahatça ifade etmeleri, duygu ve düşüncelerini değerlendirme, kendilerini geliştirme ve sorumluluklarını yerine getirme şeklinde kendini göstermektedir (Taştan ve Kantos, 2007).

İyi bir eğitim yönetimi oluşturmanın ilk basamağını iyi bir sınıf yönetimi oluşturmaktadır. Bu bilinçle sınıf yönetiminin ne denli önemli olduğu alan yazın araştırmalarında sıklıkla ifade edilmektedir (Erdoğan, 2013; Karaman, 2016). Sınıf yönetiminde önemli unsurlar olan fiziksel kaynakların kullanımı, eğitim programı, ğretmen ve ğrenci davranışlarının yönlendirilmesi gibi çalışmalarla ğretim sürecinin en iyi biçimde yapılabilmesine imkan sağlama amacıyla yapılmaktadır. Bu durum okul geneline yayılması halinde bu durum okulun başarisına da yansımaktadır. Ayrıca sınıf yönetimiyle sadece ğrenci ve sınıf başarısı değil aynı zamanda okul başarıları için de uygun ortam hazırlanmakta ve okul kültürü şekillenmektedir (Karaman, 2016). Sınıf içi

başarıların oluşmasında önemli olan sınıf yönetimi becerileri eğitim çalışmalarının başarısı, sınıf içi öğelerin komplike bir şekilde başarılı olmasına ve yaşanan sorunların çözülmesiyle mümkün olabilmektedir (Başar, 2005). Ders denetiminin sınıf yönetimine ilişkin pek çok katkısı bulunmaktadır. Ders denetimi sınıftaki fiziksel çevrenin yönetimine, öğretimin yönetimine, zaman yönetimine, ilişkilerin yönetimine ve davranış yönetimine sağladığı katkılar en bilinen ve temel katkılar olarak ele alınabilir. Bu bakımdan ders denetimlerinin sınıf yönetiminde katkıları oldukça fazladır.

2.6. İlgili araştırmalar

Kaya, Taşdan, Kop ve Metin (2016) sınıf yönetimi ve disiplin adlı araştırmalarında öğrenciler sınıf içi öğretimlerini demokratik tutum ve davranışların etkilerini orta düzeyde olduğuna ulaşımlardır.

Uslu ve Avcı (2016) çalışmalarında eğitim fakültesi öğretim üyelerinin sınıf yönetimi yeterliklerini iyi düzeyde olduğu sonucun ulaşımlardır.

Akbaşlı ve Tunç (2018) tarafından yapılan araştırmada ilkökul öğretmenlerinin okul müdürlerinin sınıf denetimi konusundaki görüşleri incelenmiştir. Ele alınan konular arasında öğretmenlerin müdürleri nasıl değerlendirdiği, öğretim denetiminin tüm sorumluluğunu müdüre bıraktığı ve müdürlerin öğretim denetiminin etkili olduğuna inanıp inanmadıkları yer almaktadır. Araştırmada fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Amasya İlköğretim Okulunda görev yapan 10 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Veriler 12 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonunda ulaşılan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin %50'sinin öğretimlerinin okul liderleri tarafından denetlenmesi gerektiğine inandıkları; öğretmen-ders sorumlusunun bir veya iki derste kendi yetenekleri ve öğrenme çıktıları hakkında çıkarımda bulunulmasından memnun olmadıkları ve başöğretmenin dersi denetlerken daha iyi kararlar vereceğine inandıkları belirtilmiştir.

Yılmaz (2018) tarafından yapılan araştırmada anaokulu, ortaokul ve liselerde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin sınıf denetimi faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Anket tasarımı kullanılarak gerçekleştirilen çalışmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Acıpayam İlçesi'ndeki ilkökul, ortaokul ve liselerde görev yapan 220 gönüllü öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada öğretmen ve yöneticilerin okul müdürlerinin ders denetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri, sınıf yönetimi ve

iletişimi, sınıf etkinlikleri ve öğrenci yönelimi boyutlarında eğitim kurumları arasında önemli farklılıklar göstermektedir.

Köybaşı, Uğurlu, Bakır ve Karakuş (2017) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin ilkokullardaki sınıf denetimine ilişkin görüşlerinin ele alındığı çalışmada, araştırma grubunu 2015–2016 eğitim-öğretim yılında Sivas ili merkez ilçelerdeki ilkokullarda görev yapan 20 öğretmen oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, çoğu öğretmenin sınıfta denetim yapılmamasını tercih etmesine rağmen bunun nedeninin değerlendirmenin kısa sürede sağlıklı bir şekilde yapılamaması olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin denetim ilkelerine ilişkin görüşlerinin nesnel ilkelere dayandığı varsayılmış, denetimin nesnel bir değerlendirme olması durumunda görüş birliği ile yapılması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle sınıfların bu şekilde denetlenmemesi ve müdürlerin gelişimsel amaçlarla denetim becerilerini geliştirmeye yönelik çeşitli eğitimlerden geçmeleri önerildi.

Koşar ve Buran (2019) tarafından yapılan çalışmanın amacı, okul müdürlerinin sınıf yönetimine ilişkin ders denetimi faaliyetlerini incelemektir. Bu araştırma nitel durum çalışması yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırmada maksimum çeşitlilik yöntemi ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan örnekleme kriterleri kullanılmıştır. Çalışma grubunu Ankara ilinin Çankaya, Yenimahalle ve Mamak ilçelerinde özel eğitim, anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise alanlarında görev yapan 15 okul müdürü oluşturmaktadır. Okul müdürlerinin sınıf denetimi görevine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Okul müdürlerinin okulu ve öğretmeni tanımaları nedeniyle sınıf denetimi uygulamalarına geçmelerinin daha etkili olacağı görülmüştür. Okul yönetimi, öğretim denetimi yönetmeliğinde yapılan değişikliği memnuniyetle karşılanmış, okul liderlerinin öğretimi denetlemede yapıcı bir tutumla yönlendirilmesi, öğretmenlere rol model olması ve eğitim lideri vizyonu geliştirmesi gerektiği savunulmuştur.

Ergen ve Eşiyok (2016) yaptıkları çalışmada okul müdürlerinin sınıf denetimindeki sorumluluğuna ilişkin öğretmenlerin görüşlerini incelemiştir. Araştırma ekibinde Mersin ilinin Akdeniz ve Toroslar ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan 150 gönüllü öğretmen yer almıştır. Veri toplama aracı olarak öğretmenlerin algılarını belirlemeye yönelik 25 soruluk bir anket kullanılmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin cinsiyet, eğitim durumu ve eğitim düzeyine göre müdürün öğretim denetimi sorumluluğuna ilişkin

algılarında anlamlı bir farklılık olmadığını; bölümün statüsü ve kıdeminde önemli farklılıkların olduğunu göstermiştir.

Aydazer (2020) tarafından Denizli İli Pamukkale İlçesi'nde öğretmenlerin öğretimin okul müdürleri tarafından denetlenmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeyi amaçlayan bir araştırma yapılmıştır. Tarama modeline göre yapılan araştırmada araştırma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Denizli İli Pamukkale İlçesinde görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Veri toplamak için maksimum çeşitlilik yöntemiyle seçilen 33 öğretmene ulaşmayı başardık. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmalar çoğu durumda müdürlerin sınıf denetimi yapmadan önce öğretmenleri bilgilendirdiğini ve öğretmenlerin yeterli olduğunu düşündüğü denetim için ders verdiklerini göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf denetiminin müdürler tarafından yapılmasına ilişkin görüşleri sınıf denetiminin gerekli olduğunu göstermektedir. Çoğu okul yöneticisinin denetimler sırasında öğretmenleri önemsemediği ve öğretim denetiminin mesleki gelişimleri açısından yararlı olduğuna inandıkları anlaşılmaktadır. Okul liderlerinin büyük ölçüde öğretmenlere düşüncelerini ifade etmeleri ve teftiş sonrası geri bildirim almaları için yeterli zaman, rehberlik ve fırsat sağladığı ortaya çıkmıştır.

Uygur (2020) tarafından yapılan bir başka araştırmada öğretmenlerin müdürler tarafından yapılan ders denetimine ilişkin bakış açıları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden biri olan fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırma ekibi 2019-2020 eğitim öğretim yılında Konya ilindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan 9 öğretmenden oluşmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Veri analizi sonuçlarına göre müdürler tarafından yapılan sınıf denetimlerinin öğretmenlerin çalışmalarına hem olumlu hem de olumsuz etkileri olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada ders denetiminde görev alan okul müdürlerinin çalışmalarında geliştirilmesi gereken bazı hususlar tespit edilmiştir: Okul müdürlerinin öğretmenlik mesleği hakkında bilgi sahibi olması, iyi iletişim teknikleri ve sınıf yönetimi becerilerine sahip olması gerektiği görüşü dile getirilmiştir.

Ateşoğlu ve Akbaşlı (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerini yedi boyutta belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma 2018 yılında Kayseri'deki ortaokullarda görev yapan 388 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma genel bir tarama tasarımı tercih etti. Ölçme aracı olarak 32 maddeden oluşan "Öğretmenlerin Müfettişlere İlişkin Görüşlerini Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Bu

ölçek, öğretmen denetimi ihtiyacı, dürüstlük, anlayış, yeterlilik, bakım kalitesi, bakım algısı ve bakımın yeterliliği olmak üzere 7 boyutu içermektedir. Bu alt boyutlar öğretmenin cinsiyeti, kıdemi, eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre yorumlanmıştır. Öğretmenler müdürlerin dürüst, anlayışlı, bilgili, nitelikli ve öğretimi denetleme konusunda yetkin olduklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet ve öğretmen eğitimi açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin kıdemi arttıkça müdürlerin onları denetimlerinde samimi olarak algıladıkları, ancak onları uzman ve nitelikli kişi olarak görmedikleri ortaya çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Araştırmaya ilişkin araştırmancının modeli, evren, örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi başlıkları altında gerekli açıklamalar bu bölümde verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel ve durum çalışması olarak yapılmıştır. Durum çalışmaları sınırlı bir sistemin işlemeyle ilgili sistematik bilgi toplama amacıyla derinlemesine incelenmesine imkan veren metodolojik bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Chmiliar, 2010). Merriam (2013) çalışmasında durum çalışmalarını sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi şeklinde ifade etmektedir. Durum çalışmalarında durum veya olay derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmekte veriler sistematik şekilde toplanmakta ve gerçek ortamda neler varsa ortaya çıkarılmaktadır. Araştırmanın yapısı bu modele uygun olduğu için araştırmanın modeli durum çalışması olarak belirlenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında Merkezefendi ilçesinde çalışan ilkököl, ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenler oluşmaktadır. Evrende 3000 dolayında öğretmen olduğu Merkezefendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden öğrenilmiştir. Araştırmada “maksimum çeşitlilik örnekleme” yöntemiyle evreni yansıtmak üzere özelliklerde ilkökullardan 5 ortaokullardan 5 ve liselerden 5 öğretmen ile görüşme yapılarak veri toplanmıştır. Yine ölçüt örnekleme olarak da en az bir kez ders denetimi geçirmiş olma kriteri aranmıştır.

Veri toplamada istekli olan ve görüş bildiren öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımlar Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler*

		<i>f</i>	<i>%</i>
Kademe	İlkokul	5	33,3
	Ortaokul	5	33,3
	Lise	5	33,3
Kariyer düzeyi	Öğretmen	2	13,3
	Uzman öğretmen	13	86,7
Cinsiyet	Kadın	9	60,0
	Erkek	6	40,0
Medeni durum	Evli	13	86,7
	Bekar	2	13,3
Eğitim düzeyi	Lisans	13	86,7
	Lisansüstü	2	13,3

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi araştırmanın örneklemini oluşturan öğretmenlerin kademelere göre ilkokul ortaokul ve liselerde % 33,3 oranlarla eşit dağılım gösterdiği görülmektedir. Öğretmenlerin büyük oranda % 86,7 uzman öğretmen olduğu görülürken % 13,3’ü öğretmen unvanlıdır. Öğretmenlerin yarısından fazlası % 60 oranla kadınlardan oluşmaktadır. Öğretmenlerin büyük kısmı % 86,7’si evli ve yine % 86,7’si lisans mezunudur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin demografik özelliklerini içeren a. Kariyer düzeyi, b. Cinsiyet, c. Medeni durum, e. Eğitim düzeyi değişkenleri hakkında bilgi toplanmıştır.

İkinci bölümde öğretmenlerin ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin araştırmacı tarafından geliştirilen ve bilim uzmanlarının onayından geçen yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır.

Alan yazın taranarak, öğretmen görüşleri alınarak, Türkçe ve dil anlatım uzmanlarının istediği düzeltmeler yapılarak yarı yapılandırılmış biçimde görüşme soruları hazırlanmıştır. Bu sorular pilot uygulama olarak 2 öğretmenle görüşülerek test edilmiştir. Görüşmelerden sonra yapılan değerlendirmede görüşme sorularının araştırmaya uygun olduğu, kullanışlı ve pratik olup anlaşılır ve uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu aşamalardan başarıyla geçen görüşme soruları öğretmenlerin ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla öğretmenlere sorulmuştur. Bu görüşme soruları şunlardır:

1. Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
2. Ders denetiminin öğretimin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. Ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
4. Ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
5. Ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3.4. Verilerin Toplanması

Milli Eğitim Bakanlığı’nın www.aysemeb.gov.tr adlı web sitesinden başvuru yapıp çıktı olarak form alınarak enstitü aracılığıyla Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bilimsel araştırma izni başvuru yapılmıştır. İzin verilmesinden itibaren ilkokul, ortaokul ve liselerden en az bir defa ders denetimi geçirmiş gönüllü ve çalışmaya

destek olmak isteyen 5'er öğretmenle görüşülerek veri toplanmıştır. Görüşmeler yaklaşık 12-15 dakika sürmüştür. Görüşmelerde görüşmecilerin verdikleri cevaplar yazılmış ve görüşmeciye okunarak onayı alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz; verilerin betimsel açıdan analizi biçiminde olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Analizlerde elde edilen bulgular, temalar şeklinde, tablolarla ve frekanslar halinde verilerek yorum ve çıkarımlarda bulunulmuştur. Çözümlemelerde öğretmenlerin adı, soyadı, okulu gibi kişisel bilgileri verilmemiş ve görüşme sırasına göre verilen numaralar Ö1, Ö2,...Ö15 şeklinde kodlar kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, verilerin analiziyle ulaşılan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin fiziksel çevrenin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?” şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Fiziksel Çevre Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	f	Katılımcılar
Fiziksel çevre	Olumlu	Düzen	5	Ö3, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9
		Gelişim	6	Ö5, Ö7, Ö12, Ö13,
		İşbirliği	1	Ö14, Ö15, Ö11
	Katkısız	Katkısız	3	Ö1, Ö8, Ö10

Tablo 4.1.’de öğretmenlerin ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri “Olumlu” ve “Katkısız” alt temaları altında verilmiştir. Olumlu katkı alt temasının “Düzen”, “Gelişim” ve “İşbirliği” kodları altında toplandığı görülmektedir.

Ders denetiminin fiziksel çevrenin yönetimine katkılarını “düzen” şeklinde değerlendiren öğretmenlerden bazıları şunları söylemiştir:

Fiziksel çevrenin daha düzenli olmasını sağlar. (Ö2)

Denetimlerin fiziksel çevre yönetiminde düzen ortamını artırdığını düşünüyorum. Eğitim ortamındaki düzenlemelerin denetimlerin rehberliğinde yapılabilmesi büyük avantaj. (Ö3)

Derse hakim olmazsak çevreye nasıl yön vereceğiz. Düzenli olmayı sağlar. (Ö4)

Denetim olduğu düşüncesi ile daha temiz ve düzenli bir ortam oluşturulabilir ayrıca kaynaklar daha düzgün kullanılır. (Ö6)

Dış çevre gürültüsü, sınıf ortamının karanlık olması, sınıf düzeninin dağınık olması gibi nedenler denetimi olumsuz yönde etkiler. Aynı şekilde daha sakin, aydınlık, düzenli sınıflarda denetim olumlu yönde gerçekleşir. Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimini olumlu etkilediğini düşünüyorum. (Ö9)

Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarını “gelişim” fırsatı olarak gören öğretmenlerden bazıları şunları söylemiştir:

Olumlu ve geliştirici bir katkısı vardır. (Ö5)

Öğretmenin sınıf hâkimiyetine katkısı olur (Ö7)

Fiziksel çevre ne kadar gelişmiş olursa örgütte o düzeyde gelişeceğini düşünüyorum. Bu konuda ders denetimi olumlu etkiler. (Ö12)

*Denetimler insanları zorlayıcı güce sahiptir. Ders denetimleri ile fiziksel çevre yönetimini olması gerekene yakın bir noktaya getirmeye çalışırız. Kendimiz için olmasa da denetim olacağı bilinci işimizi daha özenli yapmamızda bir motivasyon kaynağı olabilir (Ö13)
Yapıcı bir denetimin, fiziksel çevre yetersizliğinin tespiti ve geliştirilmesi açısından katkısı olabilir. (Ö14)*

Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkısını “İşbirliği” ni artırma olarak değerlendiren öğretmenlerden bazıları şunları söylemiştir:

Öğretmenin tek başına görevlerini yerine getirmesinin yanında sınıfın düzenlenmesi konusunda rehberlik servisi, idare ile işbölümü yapmasını daha etkili kılar. (Ö11)

Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkısını “Katkısız” olarak değerlendiren öğretmenlerden bazıları şunları söylemiştir:

Katkısı olmaz. (Ö1)

Fiziksel çevre yetersiz ise ders denetiminde öğretmen bu durumdan olumsuz etkilenmektedir (Ö8)

“Ülkemizdeki yapılan ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarının olmadığını düşünüyorum. (Ö10)

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi: “Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin öğretimin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?” şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin öğretim yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 4.2’de temalarla verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Öğretim Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretim yönetimi	<i>Sistemli ve planlı olma</i>	3	Ö2, Ö7, Ö11
	<i>Gelişim</i>	12	Ö1, Ö 3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13,Ö14, Ö15

Tablo 4.2.’de öğretmenlerin ders denetiminin öğretim yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri “*Sistemli ve planlı olma*” ve “*Gelişim*” kodunda toplandığı görülmektedir.

Ders denetiminin öğretimin yönetimine katkısını “*Sistemli ve planlı olma*” yı sağlama şeklinde değerlendiren öğretmenler şunları söylemiştir:

Herkes daha sistemli olmaya çalışır (Ö2)

Öğretmenin kendini geliştirmesine, planlı olmasına faydası olur (Ö7)

Ders denetimi, öğretimin daha planlı organize olmasını sağlar, eksiklerin belirlenmesine yardımcı olur(Ö11)

Ders denetiminin öğretimin yönetimine katkısına ilişkin “Gelişim” fırsatı sağlama şeklinde görüş bildiren öğretmenler şunları söylemiştir:

- İleri dönük yapılan denetim öğretmeni olumlu etkiler (Ö1)*
Ders denetimi yoksa bir bakıma ders işlenişi öğretmenin ahlak ve insafına kalmış demektir. Denetim ve yaptırımlar öğretmenleri en azından zorunlu eğitsel davranışları yapmaya sevk eder(Ö4)
Olumlu ve geliştirici bir katkısı vardır. (Ö5)
Denetim rehberlik amaçlı olduğu sürece daha verimli bir öğretim ortamı oluşur. Eksikler ve sorunlar giderildikçe öğretimin kalitesi artar. (Ö6)
Öğretim yönetimindeki olumlu ya da olumsuz durumların belirlenmesine ve ona göre yönetimin tekrar gözden geçirilmesine katkı sağlar (Ö8)
Okulun tamamını değerlendirme, okulun diğer kurumlarla karşılaştırması, eğitim açısından yeterli ve yetersiz alanların belirlenmesinde olumlu yönde katkılarının olacağını tahmin ediyorum. (Ö9)
Yapıcı bir denetimin, öğretim yönteminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi açısından katkısı olabilir. (Ö14)
Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini öğretmenlerin kendilerini gözden geçirmesini sağlar. (Ö3)
Ders denetimi rehberlik amaçlı, sorunlara çözüm odaklı olduğu sürece öğretimin olumlu olmasını sağlar. Problemlerin iş birliği içinde çözüme kavuşmasını sağlar. (Ö10)
Ders denetimi öğretmenin öğretim tekniklerini daha verimli kullanmasına katkı sağlar (Ö12)
Ders denetimi öğretim süreçlerini olumlu etkiler. Ders denetimi ile eksikliklerinin tespiti doğru bir şekilde yapılabilir. Öğretim sürecinde izleyeceğimiz yol ve yöntemi belirlemede kılavuzdur. (Ö13)

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi: “Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin zaman yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?” şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Zaman Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Zaman yönetimi	Zaman yönetimi	10	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14
	Planlama	5	Ö1, Ö6, Ö11, Ö13, Ö15

Tablo 4.3.’te öğretmenlerin ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri “Zaman yönetimi” ve “planlama” kodları altında verilmiştir.

Ders denetiminin zaman yönetimine katkısı konusunda zaman yönetimini kolaylaştırdığı şeklinde görüş bildirenlerden bazıları şunları söylemiştir:

- Disiplinli olduğundan zamanı da iyi yönetir, verimli kullanırız. (Ö2)*
Denetmen tecrübesini aktararak zaman yönetimi becerimizin artmasını sağlayabilir. Bir ders saatinin nasıl daha verimli kullanılabileceğini gösterebilir. (Ö3)
Neticede geriye döndüremediğimiz ya da baştan başlatamadığımız tek şey zamandır. O yüzden zamanı iyi kullanmak için dersin biri ya da birileri tarafından denetlenmesi gerekir. (Ö4)

Ders süresini ayarlamaya daha dikkat edilir (Ö7)
Zamanı etkin ve verimli kullanmaya katkı sağlar. Kısıtlı zamanda denetim yapılması denetimin kısıtlılığına neden olmakla birlikte zamanı kullanma becerisini geliştirir. (Ö8)
Zamanın daha verimli ve etkin kullanılabilceği olumlu yönde katkısı olur. (Ö9)
Ders denetimi sırasında sorunlara dışardan bir göz ile bakılabildiği için farklı çözüm önerileri sayesinde zaman yönetimine olumlu katkılar sunacağını düşünüyorum (Ö10)
Bir kişinin zamanını daha etkili ve verimli bir şekilde kullanabilmesine yardımcı olur ve hedefini belirlerken bunları göz önünde bulundurur (Ö12)
Yapıcı bir denetimin, zamanın daha iyi yönetilmesi ve kullanılması açısından katkısı olabilir. (Ö14)

Ders denetiminin zamanın yönetimine katkısını *planlamayı* sağlaması şeklinde değerlendirenler ise şunları söylemiştir.

Daha planlı olmalarını sağlayacakları için olumlu olacağını düşünüyorum (Ö1)
Düzenli denetim sayesinde eksikler ve sorunlar giderilir plan daha verimli uygulanır böylece gereksiz zaman kaybı ortadan kalkmış olur. (Ö6)
Ders denetimi yapılan öğretmen planlamaya dikkat edecektir, zamanlamayı daha iyi kullanacaktır (Ö11)
Ders denetimi ile zaman yönetimini daha kolay sağlayabiliriz. Neyin ne zaman ve nasıl uygulanacağı ve uygulama süresi, gerek rehberlik görüşmelerinde gerekse denetim sürecinde öğretmenle paylaşılmaktadır. (Ö13)
Denetim yapılacağını bilen bir insan zaman yönetimine uygun şekilde etkinlikler yapacaktır. (Ö15)

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi: “Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin ilişkilerin yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?” şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.4. Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin İlişkilerin Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	f	Katılımcılar
İlişkilerin yönetimi	<i>Olumlu etkileme</i>	11	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15
	<i>Olumsuz etkileme</i>	2	Ö5, Ö9
	<i>Değişken</i>	2	Ö1, Ö6

Tablo 4.4’te öğretmenlerin ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri “*Olumlu etkileme*”, “*Olumsuz etkileme*” ve “*Değişken*” kodları altında verilmiştir.

Ders denetiminin ilişkilerin yönetimine *Olumlu* şekilde katkı sağladığını bildirenler şunları söylemiştir.

Ders denetimi karşılıklı anlayışla yapılırsa herkes saygıyla birbirine yardımcı olursa daha güzel gelişmeye yönelik bir ortam oluşur. (Ö2)

Denetmen ve denetimi yapılan kişi arasında bir rehberlik havası bulunursa iyi ilişkiler gelişir. (Ö3)
Dersin denetlendiğini hisseden eğitimci ilişkilere de mutlaka özen gösterir. (Ö4)
Öğretmenin kendini geliştirmesine yönelik bir denetim yapılmışsa her iki taraf ilişki anlamında denetimden olumlu etkilenir (Ö8)
Rehberlik amaçlı yapılan denetimler paylaşımları arttıracığı için ilişkilerin de olumlu etkileneceğini düşünüyorum (Ö10)
Ders denetimi, meslektaşların zümrelerin birbiriyle fikir alışverişini artırır (Ö11)
Ders denetimi öğretmenin iletişim ve sosyal olarak yetkinlik kazanmalarına ve karşılaşılan problemlere çözüm üretebilmelerine yardımcı olur. (Ö12)
Denetim düzeni de beraberinde getireceği için ilişkilerin düzenli bir şekilde olacağını düşünüyorum (Ö15)

Ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkısını “*Olumsuz etkileme*” şeklinde değerlendirenler ise şunları söylemiştir:

Gerekli bilgilendirme yapılmadıysa, olumsuz. (Ö5)
Yüksek lisans dersindeki ders denetimi okullarda uygulanması halinde ilişkiler yönünde çok olumlu katkıları olur. Ancak müfettişlerin mevcut denetimleri ilişkileri her iki taraf açısından da gergin olma olasılığı yüksek olacaktır. Çünkü bir taraf açık arayacak, diğer taraf kaçırmaya çalışacaktır. (Ö9)

Ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkısının “*Değişken*” olduğunu düşünen öğretmenler şunları söylemiştir:

İyi bir denetim ilişkileri geliştirirken taraflı yapılan denetimler daima ilişkileri germektedir. (Ö1)
Ders denetimi kişiyi hedef almaktan uzak, rehberlik şeklinde olur ve eğitimin kalitesine odaklandırılırsa ilişkilere olumsuz yansımamış olur. (Ö6)

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi: “Öğretmen görüşlerine göre, ders denetiminin davranış yönetimine sağladığı katkılar nelerdir?” şeklindedir. Öğretmenlerin ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 4.5’te verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlerin Ders Denetimlerinin Davranış Yönetimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	f
Davranış yönetimi	<i>Geliştirici</i>	6 Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7
	<i>Olumlu davranış</i>	9 Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15

Tablo 4.5.’te öğretmenlerin ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri “*Geliştirici*” ve “*Olumlu davranış*” kodları altında verilmiştir.

ders denetiminin davranış yönetimine sağladığı katkılara ilişkin “*Geliştirici*” şeklinde görüş bildirenler şunları söylemiştir.

Denetim sayesinde öğretmenin göremediği davranış tipleri diğer bir kişi tarafından değerlendirileceği için dönüt iyi yapılırsa öğretmen davranışları da olumlu yönde değişecektir. (Ö1)

İyi ve yapıcı denetim ile davranışlarımda daha iyi ne yapabilirim, nasıl geliştirebilirim odaklı hale gelirim amacıyla davranışlarım olumlu yönde değişir. (Ö2)
Davranışlarımızın denetmen rehberliğinde yeniden düzenlenmesi mesleki açıdan katkı sağlar. (Ö3)
Olumlu ve geliştirici bir katkısı vardır. (Ö5)
Denetim kişinin hal ve hareketlerini de olumlu anlamda etkiler. (Ö6)
Davranışlarında da daha planlı olmayı sağlar. (Ö7)

Ders denetiminin davranış yönetimine sağladığı katkılara ilişkin “*Olumlu davranış*” şeklinde görüş bildirenler şunları söylemiştir:

Denetlendiğini bilen ve farkında olan öğretmen her şartta davranışlarına da dikkat edeceği için olumlu sonuçlar doğurur. (Ö4)
Ders denetimi öğretmeni geliştirici yönde yapılmışsa denetim sonrası öğretilerde olumlu yönde davranış değişikliği meydana gelir. (Ö8)
Denetim kuramlarına göre gözlem yapıp, öğretmenin hangi grupta yer aldığı belirlenerek denetim yapmak olumlu, geliştirici bir denetim olur. Müfettiş denetimi de kısaca olumsuz ve strese neden olur. (Ö9)
Denetimlerin davranışların da değişimine katkısı olur. (Ö10)
Denetleneceğini bilen öğretmen, planlarına, zamanı etkili kullanmaya daha dikkat eder (Ö11)
Ders denetimi olumlu davranışların gelişmesine olumsuz olan davranışların da sönmesinden neden olur. (Ö12)
Ders denetiminin davranış yönetimini destekleyen bir yönü vardır. Doğru bir ders denetimi ile davranış yönetimindeki eksiklikleri ortaya koyabilir ve bu anlamda olumlu değişiklikler yapabiliriz. Ders denetimlerinin objektif ve amacına uygun yapılması her tür yönetimi destekler. (Ö13)
Yapıcı bir denetimin, davranış anlamında varsa bir yanlış veya eksiklik tespit edilmesi ve giderilmesi açısından katkısı olabilir. (Ö14)
Denetimle beraber doğru davranışlar birlikte gelecektir iş ortamında denetim bütün bireylerin ilişkilerini düzenleyecektir. (Ö15)

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada ders denetimlerinin sınıf yönetimine katkılarına ilişkin öğretmen görüşleri araştırılmıştır. Ders denetimlerinin sadece öğretimin denetimi olmayıp sınıfın fiziki yapısından, öğretmenin ilişki ve etkileşimi, kullandığı yöntem teknik, araç-gereçler ve zaman mekân yönetimini de kapsadığı görülmektedir. Böylelikle ders denetiminin sınıf yönetimine katkıları farklı boyutlarına ilişkin görüşme sorularıyla tespiti amaçlanmıştır.

Ders denetiminin fiziksel çevrenin yönetimine ilişkin bir grup öğretmenin olumlu katkı sağlayacağını düşünürken bazı öğretmenlerin de katkısının olmayacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Denetimin katkı sağlayacağını belirten öğretmenler, denetim sayesinde sınıfta düzenin sağlanabileceğini, kendilerine de gelişim fırsatları sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Diğer taraftan ise denetimin endişe yaratacağı ya da hiçbir katkısının olmayacağı da belirtilmiştir. Sınıflar öğrencilerin ders kazanımları yanında sosyal ilişkileri, davranışları, insan ilişkileri, kişiliği ve karakter gelişimleri açısından son derece önemlidir (Ada ve Baysal, 2018). Bu çerçeveden ele alındığında ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkı sağladığı ve önemli derecede destek olduğu görülmektedir. Yine Erdoğan (2013) çalışmasında sınıf yönetiminin öğrencilerin yaşamını da etkilediğini ileri sürmektedir. Araştırmalarda da vurgulandığı gibi ders denetimlerinin sınıf yönetimi ve fiziksel çevre yönetiminde katkı sağladığı ve bu bulgunun da araştırma bulgusuyla benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ders denetiminin öğretim yönetimine katkılarına ilişkin öğretmenlerin genelinin sistemli, planlı olmayı ve gelişimi sağladığını düşündükleri görülmüştür. Ön plan çıkan görüş gelişim olmuştur. Ders denetiminin öğretimin yönetiminde öğretmeni olumlu etkileyeceği, daha sistemli olmaya yönelteceği, öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini daha etkin kullanmaya teşvik edeceği, kendilerini geliştirmeye yönelteceği, planlı, daha organize ve gelişime açık hale getireceğini ileri sürmüşlerdir. Araştırmada elde edilen bulgulara benzer biçimde Aydın (2016) çalışmasında denetimin gerekli olduğu ve öğretimin yönetilmesine katkı sağladığı belirtilirken Yılmaz (2018) çalışmasında ise öğretmenlerin mesleki gelişimini, eğitim hedeflerinin yeniden tanımlanmasını ve yeniden düzenlenmesini, öğretim materyalleri ve yöntemlerinin geliştirilmesine desteği ve eğitimsel değerlendirmenin iyileştirilmesini destekleyen öğretim yönetimi süreçlerini

içerir demektir. Bundan dolayı ders denetimleri öğretim yönetimi açısından öğretmenlere katkı sağlamaktadır.

Öğretmenlerin ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşlerinin “zaman yönetimi” ve “Planlama” becerilerini arttırdığı şeklinde olduğu görülmüştür. “Zaman yönetimi” becerisini arttıracaklarını ileri sürenler ders denetimleriyle disiplinli davranılacağı, zamanı etkin ve verimli kullanmada etkili olacağını, olumlu ve geliştirici etki yaratacağını ve ders süresini ayarlamaya destek olacağını ileri sürmüşlerdir. Zaman yönetiminde plan becerisini arttıracaklarını ileri sürenler ise zamanı göz önüne alarak daha planlı olmaya sevk edeceğini, düzen ve tertip ile planlama ile eksiklerin giderileceğini ve gereksiz zaman harcamaların önüne geçileceğini ileri sürmüşlerdir. Araştırma bulgularını destekler nitelikte Ada ve Baysal (2018) çalışmalarında zaman yönetiminin sınıf yönetiminin en önemli öğelerinden biri olduğu ve kritik derecede önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Öğretmenlerin ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde; olumlu etkilediği, olumsuz etkilediği ve değişkenlik gösterdiği şeklinde üç farklı görüş ön plana çıkmıştır. En fazla dile getirilen ve ön plana çıkan görüş iyi denetimin ilişkileri olumlu etkilediği olmuştur. İyi denetimin yapıcı olduğu, karşılıklı saygı ve rehberlik çerçevesinde ilişkileri olumlu etkilediği ve geliştirdiği öne sürülürken ayrıca denetlenen kişinin ilişkilerine özen gösterdiği, daha dikkatli olduğu ve zümreler arası ilişkileri de geliştirdiği görüşleri ileri sürülmüştür. Kötü denetimin ilişkileri olumsuz etkilediği yönünde görüş bildirenler ise haber verilmeden, denetim ilke ve usullerine uyulmadan, eksik aramaya yönelik denetimlerin ilişkileri olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Denetime göre ilişkilerin değişebileceği olumlu ve yapıcı denetimlerin ilişkileri geliştirirken taraflı, olumsuz ve kişiyi hedef alan denetimlerin ilişkileri gereceği ve olumsuz etkileyeceği belirtilmiştir. Ada ve Baysal (2018) çalışmalarında sınıf yönetiminin sosyalleşme ve sosyal ilişkilerin kazanılmasında önemli rol oynadığını belirtmektedir. Yine ders denetimiyle ilişkilerin geliştiği (Erdoğan, 2013) ileri sürülmektedir. Açıldan bakıldığında araştırma bulgularıyla benzer sonuç ve bulgulara ulaşıldığı görülmektedir.

Ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin en fazla dile getirilen görüş olumlu davranış kazandırdığı yönündedir. Bunu geliştirici olduğu görüşü izlemiştir. Ders denetiminin davranışları yönetmede olumlu katkılar sağladığı, davranışların gelişmesi olumlu davranışların pekişirken olumsuz davranışların ortadan kalkmasına imkan sağladığı görülmüştür. Ders denetimleri bir nevi sınıfın otokontrollü bir şekilde

kendini otonom biçimde düzenlemesine imkan vermektedir (Özdoğa Yılmazoğlu, 2012; Yazıcı ve Gündüz, 2010). Bu nedenle araştırmada da görüldüğü gibi davranış kazandırma ve istenen biçimde kalıcı davranış değişikliğinde sınıf yönetimi becerilerinin olumlu ve etkin biçimde uygulanması gerekmektedir. Bunun olmasında da ders denetimi önemli etkiye sahiptir.

5.2. Öneriler

- Ders denetiminin sınıf yönetiminde oldukça önemli olduğu ve öğretmenin gelişimini desteklediği görülmüştür. Bu nedenle ders denetimlerinin yapıcı ve rehberlik edici biçimde yapılmasının sağlanmasına yönelik uygulamalar yapılabilir.
- Ders denetimlerinin denetim, ilke ve kuramlara göre bu alanda yeterliği olan kişiler tarafından yapılmasıyla öğretmenlerin gelişimlerine katkı sağlayacağı ve destek olacağı düşünülmektedir. Bu yönde gerekli çalışmalar yapılabilir.
- Ders denetiminin öğretim yönetiminde çok önemli katkıları olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğretmenlerin öğretim yönetimlerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi için ders denetimlerinin önemli olduğunun bilinmesi ve buna göre bu denetimlerin yapılması sağlanabilir.
- Ders denetimlerinin ilişki ve davranış yönetiminde katkıları görüldüğünden bu alanlarda gelişme ihtiyacı olan öğretmenlerin daha fazla ders denetimine tabi tutulması faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. ve Baysal, N. Z. (2018). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ağaoğlu, S., Ağaoğlu, S.Y. (2020). Okul Müdürlerinin Okul Denetim Sorumlulukları. *Tokat Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 15 (1). s. 219-226.
- Akbaşlı, S., Tunç, Z. (2018). İlkokul Öğretmenlerinin Müdürlerin Ders Denetimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 21 Sayı 3 Doi numarası: 10.17556/erziefd.474511
- Arslantaş, H. İ., Avcı, Y. E., Tösten, R. (2020). Liselerde Ders Denetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16 (2) 417-431. DOI: 10.17860/mersinefd.691129
- Ateşoğlu, Y., Akbaşlı, S. (2020). Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Görevlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 6(3) 1-18.
- Aydazer, B. (2020). *Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Pamukkale İlçe Örneği)*. Yüksek Lisans Projesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Denizli.
- Aydın, İ. (2016). *Eğitim ve Öğretimde Etik*, (2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, M. (1993). *Çağdaş Eğitim Denetimi* (3.Baskı). Ankara: Pegem Personel Eğitim Merkezi No:4.
- Aydın, M. (2013). *Çağdaş eğitim denetimi*. (7. baskı). Ankara: Hatiboğlu yayınevi.
- Badavan, Y. (2016). Türkiye’de ve Seçilmiş Bazı Ülkelerde İlköğretim ve Oratöğretim Kurumlarında Denetim: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *8.Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi*, 13-15 Ekim. Antalya.
- Başar, H. (2000). *Eğitim Denetçisi* (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başar, H. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Beycioğlu, K. & Dönmez, B. (2009). “Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek”. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 10 (2). s.71-93.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). USA: SAGE Publications.
- Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Duranlı, M., Limon, İ. (2018). Çağdaş Türk Eğitim Denetimi Sistemi (Değişimler ve Yasal Dayanakları). *Kastamonu Education Journal*. 26 (2). s.413-425.

- Erdem, A. R. (2006). Öğretimin denetiminde yeni bakış açısı: sürekli geliştirme temeline dayalı öğretimin denetimi. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16. s. 275-294.
- Erdoğan, İ. (2013). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergen, H., Eşiyok İ. (2016). Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Yapmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*. Cilt 3 Sayı 1.
- Fıratlı, E., Demirel, S. (2016). Eğitim Denetiminde Yönelimler ve Uzaktan Eğitim. *8.Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi*, 13-15 Ekim. Antalya.
- Göl, İ. (2021). Okul Yöneticilerinin Ders Denetimi Sürecinin İncelenmesi. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*. 2 (2). s.59-79
- İlğan, A. (2012). *Öğretmenlerin mesleki gelişimi ve denetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kahraman, N. (2003). *İlköğretim müfettişlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu etik ilkelere uyma düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakaya, M., Mazlum, S. (2010). İlköğretim ve orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin eğitim denetimine ilişkin algıları. *Eğitim Yönetiminde Araştırmalar Dergisi*. 1(26), 1-20.
- Karakuş, M. (2010). Çağdaş Denetim Yaklaşımları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 20 (2). s.181-200.
- Karaman, S. Z. (2016). *Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, H. İ., Taşdan, M., Kop, Y., Metin, M. (2016). Öğretmen Adaylarının Öğretim Elemanlarının Demokratik Davranışlarına İlişkin Algıları (Kars İli Örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 39-49.
- Konan, N. Aslan, M. Çetin, B.R., Bozanoğlu, B. (2016). Ders Denetimi Görevinin Okul Müdürlerine Verilmesine İlişkin Okul Müdürü ve Öğretmen Görüşleri. *8.Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi*, 13-15 Ekim. Antalya.
- Koşar, S., Buran, K. (2019). Okul Müdürlerinin Ders Denetim Faaliyetlerinin Öğretimsel Liderlik Bağlamında İncelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - ENAD*. 7 (3), 1232-1265. DOI Number: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.3s.14.m
- Köybaşı, F., Uğurlu, C. T., Bakır, A., Karakuş, B. (2017). İlkokullarda Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/4*, p. 327-344. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11176>

- Kurtbeyoğlu, D. (2015). *Öğretimin Denetimi* (Genişletilmiş 2.Baskı). Bursa: Star Ajans Limited Şirketi.
- Marangoz, S. (2019). Ortaokul Yöneticileri ve Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşleri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi, İstanbul.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Özdoğa Yılmazoğlu, B. (2012). Denetim kaygısına yönelik öğretmen ve denetmen algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(2), 98-109.
- Özgan, H., Yiğit, C., Aydın, Z., Küllük, M. C. (2011). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Algılarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (<http://sbe.gantep.edu.tr>), 2011 10(1):617-635 ISSN: 1303-0094
- Recepoğlu, E. (2011). *Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin mizah tarzları ile öğretim liderliği davranışları ve okulun örgütsel sağlığı arasındaki ilişki*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Resmi Gazete (2022). *Millî Eğitim Bakanlığı Müfettişleri Yönetmeliği*. (01.03.2022). Sayı: 31765.
- Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (2002). *Supervision: A redefinition*. (7. baskı). New York: McGraw Hill.
- Şahin, İ. (2017). Öğretmen ve Müfettiş Penceresinden Rehberlikve Denetim Çalışmalarına Bakış. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*. 10(2). s. 251-273.
- Taşdan, M., Kantos, Z. (2007). Sınıf Yönetimi ve Disiplin. *Sınıf Yönetimi*. (Ed.) Zuhul Cafoğlu. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Taymaz, H. (2015). *Eğitim sisteminde teftiş*. (11. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, (150), 162-169.
- Uçar, R. (2012). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıflarındaki Denetim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3 (2). s. 82-96.
- Uslu, T., Avcı, M. (2016). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 611-637.

- Usta, E. M., Özyurt, D. (2021). Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Denetiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri". *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5 (7). s. 35-61.
- Uygur, M. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 400-411.
- Yalçın, M. O. Davut, E. B. (2020). İlkokul Müdürlerinin Ders Denetimlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi : KKTC Örneği. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 15 (10.Yıl Özel Sayısı). s.4816-4846.
- Yazıcı, Ö., Gündüz, Y. (2010). Etkili eğitim denetiminde yaşanan iletişim engelleri ve bu engelleri aşma yolları. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*. 3(2), 37-52.
- Yıldırım A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. (2016). Öğretmen Değerlendirmede Bilişsel Koçluk. *8.Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi*, 13-15 Ekim. Antalya.
- Yılmaz, Y. (2018). *Okul Müdürleri Tarafından Ders Denetimi Yapılmasına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

EKLER

Ek 1: Denizli il Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-86559752
Konu : Anket Uygulama İzni

09/10/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 22.09.2023 tarihli ve 421582 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Haslet TOPRAK, "Ders Denetimlerinin Sınıf Yönetimine Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ilçesinde görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2023/2024 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Emre ÇALIŞKAN
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR

09/10/2023

Hamit GENÇ

Vali a.

Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:

1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah.29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.ersoy.meb.gov.tr/adresinden> 93d7-9b1d-3143-a041-5c26 kodu ile teyit edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 18.09.2023-E.420080

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, "Ders Denetimlerinin Sınıf Yönetimine Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" adıyla, ...Haslet...T.A.P.R.A.K. tarafından Temmuz...Aralık... tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında...Denizli... Merkez feshdi ilçesinde resmi okullardaki öğretmenlerin ders denetimleri ile sınıf yönetimine katkılarına ilişkin öğretmen görüşlerine ulaşmak.

Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Denizli... Merkez feshdi... Pamukkale... İlçesi Resmi anaokulu, ortaokulu ve Anadolu Liseleri

Araştırma Uygulaması: Anket Görüşme

Gözlem 2236 O.....
20.09.2023

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı :

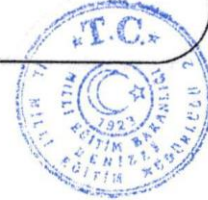
İletişim Bilgileri :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.....
İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

. Evrak Tarih ve Sayısı: 18.09.2023-E.420080

14

EKLER

Görüşme Formu

Kariyer düzeyi: Öğretmen () Uzman öğretmen () Başöğretmen ()

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Medeni durum: Evli () Bekar ()

Yaş:

Eğitim düzeyi: Lisans mezunu () Lisansüstü mezunu ()

10.201.1.09
3236

1. Ders denetiminin fiziksel çevre yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

2. Ders denetiminin öğretimin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3. Ders denetiminin zaman yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

4. Ders denetiminin ilişkilerin yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

5. Ders denetiminin davranış yönetimine katkılarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Özgeçmiş